



FAST FOOD



SOSIALT
NETTVERK

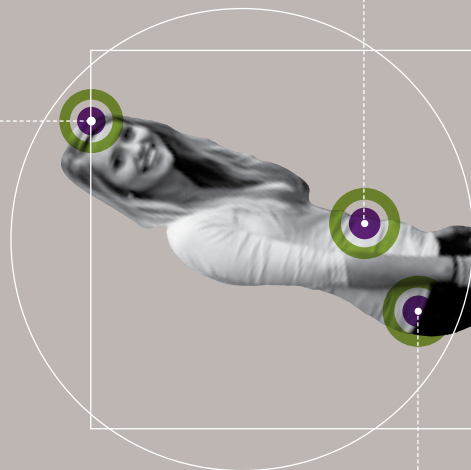


FitFutures

EN DEL AV TROMSØUNDERSØKELSEN

DIN HELSE
DIN FREMTID

INVITASJON TIL Å DELTA I HELSEUNDERSØKELSE BLANT UNGDOM





HVA ER FIT FUTURES?

Fit futures er et forskningsprosjekt der vi undersøker ungdommers fysiske helse og livsstil.

HVORFOR ER DETTE VIKTIG?

Voksnes helse undersøkes i mange studier, men man har mindre kunnskap om helse blant ungdom. Selv om få ungdommer har alvorlige sykdommer, legges mye av grunnlaget for fremtidig helse i ungdomsårene. Denne undersøkelsen kan bidra til at vi får økt kunnskap om hvordan man kan forebygge sykdom og om hvordan diagnoser kan stilles på et tidligere tidspunkt.

HVA FORSKES DET PÅ?

Hovedområdene det forskes på er:

- Eksem og kviser
- Infeksjoner
- Fysisk aktivitet og overvekt
- D-vitamin
- Jernmangel
- Genmodifisert mat
- Miljøgifter
- Smerte
- Beintetthet
- Diabetes
- Øresus
- Medisinbruk
- Frafall fra skole
- Tannhelse

Informasjonen fra undersøkelsen vil også bli brukt til forskning om de store folkehelseproblemene generelt, slik som hjerte-karsykdommer, lungesykdommer, kreft, nedsatt fruktbarhet og smerte. Det vil også bli forsket på arbeidsførhet i skole og yrke i forhold til sykdom, helse og livsstil. En del av prosjektene vil studere samspillet mellom arv, miljø og sykdom og helse; til slike prosjekter vil det bli hentet ut genetisk arvestoff fra blodprøvene. I framtiden kan data bli brukt i forskningsprosjekter som i dag ikke er planlagt. For alle slike nye prosjekter kreves det at prosjektet er godkjent av Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. En oversikt over godkjente prosjekter finner du her (www.tromsundersokelsen.no). Nettsiden holdes løpende oppdatert. Her kan du også lese om våre forskningsresultater.

HVEM KAN DELTA?

Alle ungdommer på VG1 blir invitert til å delta. Hvis du er 16 år eller mer, kan du selv bestemme om du vil delta. Er du under 16 år, må du ha samtykke fra dine foreldre eller foresatte.

 SMERTE



SLIK FOREGÅR UNDERSØKELSEN

Undersøkelsen gjennomføres i skoletiden. Selve undersøkelsen tar 2-3 timer, og du må påregne å være borte fra skolen en halv dag. Skolen anser dette som gyldig skolefravær. Du blir undersøkt på Forskningsposten, Universitetssykehuset Nord-Norge, av erfarne forsknings-sykepleiere og tannleger/tannhelsesekretærer. Undersøkelsen består av følgende deler:

- *Spørreskjema* der vi spør om livsstil, trivsel, sykdommer og helseplager gjennom livet, og familieforhold.
- *Intervju* der vi spør om hvilke medisiner du bruker, om du har noen sykdom i dag og litt om sosialt nettverk. Kvinner spores også om menstruasjon og graviditet.
- *Generell helseundersøkelse* der vi måler høyde, vekt, livvidde og hoftevidde, blodtrykk og puls, samt tar blodprøve, en hårprøve fra nakken, og en bakterieprøve fra nesebor og hals med en fuktet vattpinne.
- *Måling av smertefølsomhet* der vi måler følsomhet for trykk, kulde og varme. Smerten kommer gradvis, og du kan selv avbryte når som helst.
- *Kroppsscann* (DEXA) der vi måler beintetthet og forholdet mellom fett- og muskelvev. Dette skjer ved at du ligger rolig i ca. 10 minutter mens kroppen scannes.
- *Tannundersøkelse* som blir din årlige undersøkelse ved den offentlige tannhelsetjenesten og omfatter klinisk undersøkelse, tannrøntgen, kliniske foto og avtrykk for studiemodeller.



AKTIVITET

Etter undersøkelsen vil du få utlevert en liten *aktivitetsmåler* som er festet i et smalt strikkbelte til å ha under klærne. Denne måler hvor mye du beveger deg i løpet av dagen. Apparatet leveres på skolen etter en ukes bruk. Da vil det samtidig tas ny bakterieprøve fra nesebor og hals.

Noen deltakere vil bli forespurt om å undersøkes en gang til. Det vil da være aktuelt å gjenta noen av undersøkelsene og gjøre enkelte utvidede undersøkelser.

HVA SKJER MED DE BIOLOGISKE PRØVENE?

Med blodprøven gjøres analyser av bl.a. hormonnivåer, fettstoffer, blodsukker, vitaminer, miljøgifter og markører på betennelse og sykdommer. Det blir også hentet ut arvestoff (DNA og RNA) for genetiske analyser. Bakterieprøvene brukes til å måle forekomst av gule stafylokokker. Hårprøven analyseres for å se på nivå av kvikksølv. Prøvene lagres i Forskningsbiobanken for Tromsøundersøkelsen ved Universitetet i Tromsø. Hvis du sier ja til å delta, gir du også samtykke til at de biologiske prøvene og analyseresultatene inngår i biobanken.



MILJØGIFTER



INFORMASJON FRA ANDRE KILDER OG BRUK AV DATA I FRAMTIDEN

Opplysninger og prøver som du gir, blir oppbevart på ubestemt tid til bruk i forskning omkring helse og sykdom som omtalt i denne brosjyren. Det kan også hende at vi tar kontakt med deg igjen for å spørre om du vil være med på en ny undersøkelse. For spesielle forskningsprosjekter kan det være aktuelt å sammenstille informasjon fra Fit futures med nasjonale helseregistre som Reseptregisteret, Medisinsk fødselsregister, Kreftregisteret, Norsk pasientregister, Dødsårsaksregisteret og andre nasjonale registre over sykdommer som det forskes på i Tromsøundersøkelsen. I tillegg kan det være aktuelt å innhente helseopplysninger fra spesialist- og primærhelsetjenesten, for eksempel informasjon om beinbrudd og høyde- og vektdata fra helsestasjon, til bruk i forskning på sykdommer og helseproblemer som det forskes på i Tromsøundersøkelsen. Det kan også bli innehentet data fra registre i Statistisk sentralbyrå slik som miljø, befolkning, utdanning, inntekt, offentlige ytelser, arbeidsdeltakelse og andre forhold som kan ha betydning for helsa. For å undersøke om sykdommer går i arv, kan opplysninger om deg sammenstilles med opplysninger om dine slektninger, dersom disse har deltatt i deler av Tromsøundersøkelsen. Dette blir gjort ved å innhente opplysninger om slektskap fra Familieregisteret. Fra skolen vil vi innhente dine opplysninger om studieprogram, klasse, kjønn, antall fraværsdager, om du fullfører skoleåret og om karakterer i fagene norsk, matematikk og engelsk.

Sammenstillinger av informasjon krever noen ganger nytt samtykke og/eller annen type godkjenning slik som dispensasjon fra taushetsplikten eller godkjenning av offentlige instanser, for eksempel Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, Datailsynet eller NAV.

MULIGE ULEMPER OG FORDELER

Deltakelse innebærer at du må bruke noe tid. Deler av undersøkelsen kan også innebære ubehag. Dette gjelder særlig blodprøven. Dersom du vet at du har problemer med å ta blodprøve, kan du kontakte Forskningsposten på telefon 77 62 69 09 eller snakke med sykepleier når du kommer til undersøkelsen for å finne en løsning på dette.

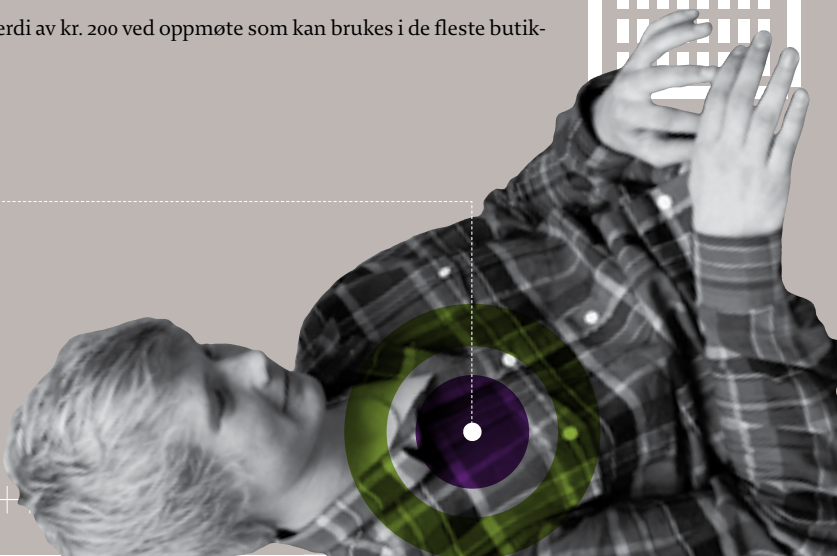
Dersom resultatet av prøvene dine viser at det er nødvendig med oppfølging av tannlege, lege eller henvisning til spesialist, vil du bli orientert om det. Ved behov for henvisning til spesialist, vil vi sørge for henvisning og tilbud om oppfølging ved sykehuset.

Deltakere får et gavekort til en verdi av kr. 200 ved oppmøte som kan brukes i de fleste butikker i Tromsø.



TEKNOLOGI

RØYK OG SNUS





PERSONVERN OG SIKKERHET

Alle medarbeidere som jobber med undersøkelsen, har taushetsplikt. Opplysningene som samles inn, vil bare bli brukt til godkjente forskningsformål, som beskrevet over.

Opplysningene og prøvene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjennerende opplysninger. En kode knytter deg til dine opplysninger og prøver. Koden oppbevares separat ved Universitetet i Tromsø, og kun noen få autoriserte personer har tilgang. Den enkelte forsker får ikke tilgang til opplysninger som gjør det mulig å identifisere enkeltpersoner. Det vil ikke være mulig å identifisere deg i resultatene av studien når disse publiseres.

I noen tilfeller kan det være aktuelt å gjøre analyser av blodprøver eller genetiske analyser ved forskningsinstitusjoner i utlandet. Hvis dette gjøres, vil våre utenlandske samarbeidspartnere ikke få opplysninger som kan knytte prøvene opp mot deg som person.


Tromsøundersøkelsen gjennomfører Fit futures i samarbeid med Universitetssykehuset Nord-Norge og Nasjonalt folkehelseinstitutt. Data som samles inn på sykehuset, overføres til Universitetet i Tromsø når datainnsamlingen er avsluttet. Ingen av opplysningene som framkommer i undersøkelsen, lagres i journalsystemet på sykehuset. Databehandlingsansvarlig er Universitetet i Tromsø. Tromsøundersøkelsen administrerer utlevering av data til forskningsprosjekter. Hvem som er ansvarlig for forskningsprosjektene, finner du her <http://www.tromsundersokelsen.no>. Fit futures er godkjent av Datatilsynet og Regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, Nord-Norge. Deltakere er forsikret gjennom Norsk Pasientskadeerstatningsordning.

FRIVILLIG DELTAKELSE

Det er frivillig å delta i studien. Du kan når som helst og uten å oppgi noen grunn trekke ditt samtykke til å delta i undersøkelsen, og dette vil ikke få noen konsekvenser for deg. Dersom du senere ønsker å trekke deg eller har spørsmål til studien, kan du kontakte Tromsøundersøkelsen, Institutt for samfunnsmedisin, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø, telefon 77644816, e-post: tromsous@uit.no.

RETT TIL INNSYN OG SLETTING AV PRØVER OG OPPLYSNINGER OM DEG

Hvis du sier ja til å delta i studien, har du rett til å få innsyn i hvilke opplysninger som er registrert om deg. Du har også rett til å få korrigert eventuelle feil i de opplysningene vi har registrert. Dersom du trekker deg fra studien, kan du kreve å få slettet innsamlende prøver og opplysninger, med mindre opplysningene allerede er inngått i analyser eller brukt i vitenskapelige publikasjoner.



VIL DU DELTA?

Hvis du er fylt 16 år, gir du selv ditt samtykke til å delta. Du kan da signere vedlagte skjema (hvitt ark) og ta det med til undersøkelsen. Det er også mulig å undertegne skjemaet når du kommer til Forskningsposten.

Hvis du ikke er fylt 16 år, må du be dine foreldre/foresatte om lov til å delta. Da må både du og dine foreldre/foresatte signere vedlagte skjema (hvitt ark) som du tar med deg til undersøkelsen.

ANSVARLIGE FOR GJENNOMFØRING AV FIT FUTURES UNDERSØKELSEN

Fit futures ledes av en styringsgruppe, og følgende forskere er ansvarlige for gjennomføringen:

Anne-Sofie Furberg

prosjektleder, lege, Universitetssykehuset Nord-Norge
e-post: anne-sofie.furberg@unn.no, telefon 77 75 58 24

Christopher Sivert Nielsen

psykolog, Nasjonalt folkehelseinstitutt
e-post: Christopher.Sivert.Nielsen@fhi.no, telefon 21 07 82 77

Guri Grimnes

lege, Universitetssykehuset Nord-Norge og Universitetet i Tromsø
e-post: guri.grimnes@unn.no, telefon 77 66 94 83

SPØRSMÅL?

Dersom du/dere har spørsmål om undersøkelsen, kontakt Forskningsposten UNN på telefon 77 62 69 09 eller prosjektadministrator for Fit futures på telefon 930 03 925.



ENERGI

www.fitfutures.no

